

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Piątek dnia 24 Kwietnia r. s. 1831 Roku.

Wiadomości Krajowe.

Wilno.
Ogłoszenie.

Podaje się do wiadomości, że w skutek rozwiązania J.W. Wileńskiego i Grodzieńskiego Wojennego Gubernatora; lekcy Uniwersyteckie, a także Gymnazyów i Szkół, w Wilnie będących, są zakryte, z powodu szerzącej się w tém mieście epidemiczney choroby cholery; kiedy zaś też lekcy e napowo rozpoczętemi zostaną; o tém podobnie przez Gazetę Kurjera Litewskiego da się wiedzieć. D. 23 kwietnia 1831 roku.

(podpisano) Rektor Cesarskiego Uniwersytetu Wileńskiego, Rzeczywisty Radzca Stanu i Kawaler, Wacław Pelikan.

Prawidła zachowania się dla ochronienia się od Cholery, rozdawane przy Kuryerze Litewskim N. 46, dla większego upowszechnienia umieszczamy w gazecie w obu językach.

Выпуска из Протокола Засѣданій Медицинскаго Комитета.

По поводу появления въ Вильнѣ эпидемической болѣзни Холеры, *Cholera morbus*, Медицинскій Комитетъ, установленный для предприниманія мѣръ, которыябы препящивозили ея распространенію и съ успѣхомъ дѣйствовали въ оказавшейся уже болѣзни; сообщаетъ жителямъ сего города краткую вѣдомость: о способѣ поступленія, каковой въ семъ случаѣ доказанъ опытомъ за самый лучший.

1. Все, что только ослабляетъ силы и испощаетъ онія, наиболѣе приготавливаетъ къ Холерѣ; по сему люди ведущіе жизнь беспорядочную, предавши себя пьянству и всякаго рода злоупотребленіямъ, весьма легко подвергаются сей болѣзни; по сему за первое почищать должно: веспи жизнь порядочную и умеренную.

2. Но какъ сказанное злоупотребление опасно и вредно, такъ равно обыкновенный родъ жизни вдругъ переменный, не можешь быть полезнымъ; по сему при свойственномъ каждому способу жизни, избѣгаешь только слѣдуешь всего того, что только ослабляетъ силы пищеваренія, между прочими принадлежатъ здѣсь пища, а особливо: сырые, зелени, грибы, жирное свиное мясо, сыръ, спарое и гнилое масло, конопляное масло, несвѣжія рыбы, хлѣбъ не хорошо упеченной и проч.

3. Всѣ напитки легко бродящіе и вспучающіе животь, каковыя суть: молодое пиво или кислое, медъ, хлѣбный квасъ, сыворошка и ш. п.

4. Излишнее употребленіе горячихъ напитков есть очень вредно, для людей однакожъ проспыхъ и вообще для людей возмужалыхъ и привыкшихъ, рюмка водки или вина не вредящъ, напрошивъ же предлагается какъ средство облегчающее появленіе испариванія и поща.

5. Избѣгаешь наглыхъ воздушныхъ переменъ, а заишь не обмываешь холодною водою послѣ теплой ванны или бани, не спашь ночью подъ открытымъ небомъ.

6. Бережешь холода и сырости, случайноже замоченную одежду или сапоги, топчашь перемѣнить.

7. Одеваешь сообразно съ переменною воздухомъ.

8. Избѣгаешь въ жилищахъ большой толпы людей и соблюдаешь самую возможную опрятность; ошворяешь часто окошки, куришь уксусомъ или развормомъ солекислой извѣсни.

9. Утромъ не выходишь на пощахъ; умеренное употребленіе чаю, а для бѣднѣйшихъ ромашки или мяты есть весьма полезно.

10. Не провожаешь безсонныхъ ночей, избѣгаешь всякаго излишняго употребленія силъ, соблюдаешь покойствие ума; въ случаѣ наконецъ болѣзни, топчашь искашь лѣкарской помощи.

подписали: Предсѣдательствующій въ Комитетѣ Андрей Снядецкій.

Секретарь Осипъ Мянновскій.

N 1

13 Апрѣля 1831.

Wypis z Protokołu Posiedzeń Komitetu Medycznego.

Z powodu okazania się w Wilnie epidemicznie panującej choroby *Cholera morbus*, Komitet Medyczny, ustanowiony w celu urządzenia i przedsięwzięcia wszystkich środków, iakieby i tey rozszerzaniu się zapobiegaly i skutecznie w rozwiniętey już chorobie działać mogły; podaje mieszkańcom tutejszego miasta krótką wiadomość: O sposobie zachowania się, iakie doświadczenią za najlepszy w takim przypadku uznano.

1. Wszystko, cokolwiek siły osłabia i niszczy, najbardziej do cholery uspasabia: ztąd ludzie rozwiażłe i nieporządne prowadzący życie, oddani pijanństwu i wszelkiego rodzaju nadużyciom, nayłatwiej tey chorobie ulegają; pierwszą więc będzie rzeczą: zachować życie porządne i umiarkowane.

2. Lecz, iak wspomniane nadużycia niebezpieczne są i szkodliwe; tak znowu nagła w zwycaynym sposobie życia odmiana, nie może być pożyteczną: przy właściwym zatém każdemu sposobie zachowania się, wystrzegać się tylko potrzeba tego wszystkiego, cokolwiek siły trawienia osłabia; między innemi pokarmy pierwsze zajmują tu miejsce, a mianowicie: wszystkie pokarmy surowe, leguminy, grzyby, tłuste wieprzowe mięso, cało zjełczone i stare, séry, oleie, nieświeże ryby, chleba niedopieczony.

3. Wszystkie napoje łatwo fermentujące i odymające żołądek są szkodliwe, iakimi są: piwo młode lub kwaskowate, miód, kwas chlebowy, serwatka i t. p.

4. Nadużycie trunków spirytusowych bardzo jest szkodliwe. Dla ludu jednak prostego i w ogólności dla osób dorosłych i przyzwyczajonych kieliszek wódki lub wina nie szkodzi, owszem zaleca się, jako środek dopomagający okazaniu się transpiracyi i potu.

5. Unikać zmian nagłych temperatury, a zatem nie obmywać się w łaźni lub po ciepłej wannie wodą zimną, nie spać, zwłaszcza w nocy, pod gołym niebem.

6. Strzedz się wilgoci i zimna; i przypadkiem zmokłe odzienie lub obowie natychmiast odmienić.

7. Ubierać się stosownie do odmiany temperatury.

8. Unikać w mieszkaniu wielkiego natłoku ludzi, i utrzymywać największe ochłodstwo, otwierać często okna, nakadzać octem lub roztworem solnika wapna.

9. Zrana niewychodzić na czczo; użycie umiarkowane herbaty, a dla uboższych różniaku lub mięty, bardzo jest pożyteczne.

10. Nie przepędzać bezsennych nocy, unikać wszelkiego nadużycia, zachować spokojność umysłu i w przypadku choroby natychmiast szukać pomocy lekarskiej.

(podpisano) Prezydent Komitetu Jędrzej Sniadecki.
Sekretarz Józef Mianowski.

N. 1.

d. 13 kwietnia 1831.

Sankt-Petersburg dnia 24 marca.

Przez n a y w y ż s z e a k a z y J. C. M. do Rządzącego Senatu wydane: D. 9 marca, pomocnik Jenerał-sztabs-doktora floty, Radca stanu *Hassing*, n a y ł a s k a w i e y m i a n o w a n y R z e c z y w i s t y m r a d c ą s t a n u .

D. 16 marca: Sprawniący obowiązek Gubernatora Cywilnego Witebskiego, Rzeczywisty Radca Stanu, *Hamaley*, przy uwolnieniu od tego obowiązku, przyłączony do Ministerium spraw wewnętrznych. — Rzeczywisty Radca Stanu, *Szrejder*, n a y ł a s k a w i e y m i a n o w a n y W i t e b s k i m G u b e r n a t o r e m C y w i l n y m — P e r m s k i G u b e r n a t o r C y w i l n y , R z e c z y w i s t y R a d c a S t a n u *Tufajew*, n a y ł a s k a w i e y m i a n o w a n y C y w i l n y m G u b e r n a t o r e m M i n s k i m — N i ż e h o r o d z k i V i c e - G u b e r n a t o r , R a d c a S t a n u *Selasteńnikow*, n a y ł a s k a w i e y m a p o r u c z o n e s p r a w o w a n i e o b o w i ą z k i w G u b e r n a t o r a C y w i l n e g o P e r m s k i e g o .

— Przez n a y w y ż s z y r o z k a z J e g o C E S A R S K I E J M o ś c i , o b j a w i o n y R z ą d z ą c e m u S e n a t o w i p r z e z Z a r z ą d z a j ą c e g o M i n i s t e r y u m S p r a w i e d l i w o ś c i , P . S e k r e t a r z a S t a n u *Daszkowa*, d. 14 marca, n a y w y ż e y r o z k a z a n o : S e n a t o r o w i , R a d c y T a y n e m u , *Gieczewiczowi*, zasiadać w 2gim oddziale 5go Departamentu Rządzącego Senatu. (*Gaz. Mosk.*)

Sankt-Petersburg dnia 25 marca.

Dnia 22 t. m., w niedzielę, mieli szczególne stawić się N A Y A Ś N I E Y S Z Y M C E S A R S T W U I C H M o ś c , C E S A R Z O W I J E G O M o ś c i i C E S A R Z O W E J J E Y M o ś c i , z n a y d u i ą c y s i ę p r z y p o s ł t w i e a u s t r y a c k i ę m H r a b i a *Ludwik Litta*, przybyły na powrót do tutejszej stolicy, sekretarz misyi pruskiej Hrabia *fon Gallen*, i będący przy misyi hiszpańskiej Hrabia *Suza*. (*Gaz. Mosk.*)

CESARSKA Akademia nauk w St-Petersburgu. Dnia 29go grudnia 1830 roku, w którym Akademia obchodzi rocznicę założenia swojego, od tego czasu, kiedy przed czterema laty zaszczycona została n a y m i ł o ś c i w s z ę m i o d w i e d z i n a m i c a ł e y N a y i a ś n i e y s z e j F a m i l i i , o d b y ł o s i ę p o s i e d z e n i e p u b l i c z n e A k a d e m i i , n a k t ó r e m r a c z y ł i z n a y d o w a ć s i ę , J O . X i ą ż e *Liwen*, Minister oświecenia narodowego, D. *Bludow* Radca tajny, to-

warzysz Ministra, niektórzy Członkowie Rady Państwa, Ciąła dyplomatyczne, oraz wielu innych miłośników nauk. Posiedzenie, w nieobecności P. Prezydenta, pod przewodnictwem Wice-Prezydenta, A.K. *Storcha*, Radcy tajnego, zaczęło się od przeczytania w języku francuzkim zdania sprawy za rok 1830. Tutaj dożywotni Sekretarz Akademii, P. *Fuss*, Radca Stanu, wyłożył głównejsze odmiany, zasłże w Akademii nauk, w ciągu kończącego się roku, wspomniat o pomnożeniu zbiorów akademickich, podał rys naukowych podróży, według planu Akademii przedsięwziętych, zamknął zaś rzecz swoją wiadomością o dziełach i czynnościach Akademii. Najkrótsze nawet wyliczenie przedmiotów, tém zdaniem sprawy objętych, okazało, iż Akademia nauk i w tym roku, przez ścisłe dopełnienie włożonych na nią obowiązków, usiłowała ziścić oczekiwania Rządu, tudzież pozyskać ufność światłych i uczonych mężów, iak wewnątrz, tak i za granicami Państwa.

1) Główniejsze w tym roku odmiany były następujące: w początkach tego roku zdarzył się wypadek, nader wielkiej wagi dla Akademii: zaledwie pamiętnym pokoiem zakończyła się krwawa wojna z odwiecznym Chrześcijaństwem wrogiem, gdy N a y i a ś n i e y s z e m u M o n a r s z e , n i e p r z e r w a n ą m a i ą c e m u p i e c z ę n a d z a s z c z e p i e n i e m n a u k w o b s z e r n ę m J e g o I m p e r y u m , p o d o b a ł o s i ę z w r ó c i ć o y c o w s k i e o k o n a r o z s a d n i k o n y c h , p r z e z W i e l k i e g o J e g o P o p r z e d n i k a z a ł o ż o n y i n a y m i ł o ś c i w i e y n o w e m u n a d a ć u s t a w y . L i c z b a a k a d e m i k ó w z w y c z a y n y c h , w y n o s ą c a p r z e d t ę m 18, powiększona do 21, a dawniejszy etat, obejmujący 120,000 rubli, podwyższony do 206,100 rubli. Ten nowy, tak pochtebny dowód Monarszych względów, napełniwszy Akademię naygłębszą wdzięcznością ku N a y i a ś n i e y s z e m u i e y O p i e k u n o w i i o t w o r z y w s z y d l a n i e y n o w e ś r o d k i d l a d o p i ę c i a s w o i e g o c e l u , s t a n i ę s i ę b o d z c e m d o p o d w o i e n i a c z y n n o ś c i . D o l i e z b y i n n y c h w a ż n i e j s z y c h o d m i a n , w r o k u 1830 z a s ł y c h n a l e ż ą : m i a n o w a n i e U k a z e m R z ą d z ą c e g o S e n a t u d n i a 8 g o l i s t o p a d a A k a d e m i k a P . *Storcha*, R a d c ę t a y n e g o , p e ł n i ą c e g o i u ż o d l a t k i l k u , w n i e o b e c n o ś c i P . P r e z y d e n t a i e g o o b o w i ą z k i , W i c e - P r e z y d e n t e m A k a d e m i i . O d d a l e n i e s i ę a k a d e m i k a w p r z e d m i o c i e Z o o l o g i i , P . *Beera*, k t ó r y p o d c z a s k r ó t k i e g o p o b y t u s w e g o n a t ę m m i e y s c u , n i e m a ł o w y ś w i a d o z y ł p o s ł u g d l a A k a d e m i i , o s o b l i w i e n a b y c i e m z n a y d u i ą c y c h s i ę p r z e z d ł u g i c z a s w c u d z y c h r ę k u r y s u n k ó w d o n i e ś m i e r t e l n e g o d z i e ł a P a l l a s a o Z o o g r a f i i R o s s y y s k i e j ; a l e z p o w o d u o k o l i c z n o ś c i d o m o w y c h z m u s z o n y b y ł o p u ś c i ć A k a d e m i ą , i p o w r ó c i ć d o d a w n e g o o b o w i ą z k u , p r o f e s s o r a w u n i w e r s y t e c i e k r ó l e w i e c k i m ; — ś m i e r ć d r u g i e g o , z n a k o m i t e g o c z ł o n k a A k a d e m i i , a d j u n k t a w p r z e d m i o c i e Z o o l o g i i , P . *Mertensa*, k t ó r y w m ł o d y m i e s z c z e w i e k u w s ł a w i ł s i ę w i e ł ą p r a c a m i d l a p o ż y t k u n a u k , a p o c h l e b n i e j s z e i e s z c z e p o d a w a ł o s o b i e n a d z i e c i e ; a l e s t a ł s i ę w k w i ę c i e w i e k u o f i a r ą g o r ą c e g o z a m i ł o w a n i a n a u k ; — z g o n c z ł o n k ó w h o n o r o w y c h A k a d e m i i : *Ewersa*, p r o f e s s o r a u n i w e r s y t e t u d o r p a c k i e g o ; *Sommeringa*, a k a d e m i k a w M o n a c h i u m , d o k t o r a t e o l o g i i ; P . *Fourier*, c z ł o n k a a k a d e m i i f r a n c u z k i e j , d o ż y w o t n i e g o s e k r e t a r z a w o d d z i a l e n a u k m a t e m a t y c z n y c h p r z y a k a d e m i i p a r y ż k i e j ; d o k t o r a *Müntera*, b i s k u p a k o p e n h a g e Ń s k i e g o i J a m e s *Renella*, m a i o r a w o y s k a n g i e l s k i c h ; — m i a n o w a n i e P . P a r -

rota, od roku 1826, akademika w przedmiocie matematyki stosowanej, akademikiem w przedmiocie fizyki; — mianowanie za najwyższém potwierdzeniem PP. Adjunktów *Buniakowskiego* i *Lenca*, nadzwyczajnymi Akademikami, pierwszego w przedmiocie matematyki, drugiego fizyki; — wybór PP. Adjunktów *Hessa* i *Ostrogadzkiego* na tenże urząd, pierwszego do chemii, a drugiego do matematyki stosowanej; — mianowanie P. *Bongarda*, profesora botaniki w Uniwersytecie petersburskim, adjunktem w przedmiocie botaniki; — wybór P. *Branta*, doktora medycyny, dozorcę królewskiego zoologicznego muzeum w Berlinie, na wakujące po śmierci P. *Mertensa* miejsce adjunkta w przedmiocie Zoologii; — Policzenie P. *Kittliza*, który ofiarował dla muzeum wszystkie, podczas podróży swojej nadokoło świata zebrane skarby, tymczasowie do Akademii, w celu wydania na świat ornitologicznych jego odkryć; — wybór znakomitego podróżnika po Syberyi, P. *Hansteena*, na członka honorowego, a gorliwego i biegłego botanika rossyjskiego w Irkucku P. *Turczaninowa*, który znacznie zbogacił akademickie zbiory, na członka korespondenta Akademii.

2) Pomnożenie zbiorów akademickich. Wszystkie pomoce naukowe Akademii, wszystkie oddziały iey muzeum (przedtém tak nazwaney *Kunstkamery*), znacznie w roku upłynionym pomnożone zostały, osobliwie ze szczerobliwości niewyczerpaney Najjaśnieyszego Monarchy. Biblioteka, oprócz zakupionych ksiąg w rozmaitych gałęziach nauk, tudzież zbogacenia się płodami wszystkich drukarni krajowych, pomnożona została ofiarami wielu towarzystw uczonych, z którymi Akademia w ciągłych zostaje stosunkach, a równie i szczególnych uczonych mężów, którzy iey poświęcili lub złożyli w darze swoje prace. Gabinet fizyczny nieprzerwanie zbogaca się staraniem szanownego dyrektora swego. Fabryka mechaniczna, wzięta już początki i dostarczyła dla gabinetu fizycznego i laboratorium chemicznego znaczną liczbę narzędzi, w niczém nieustępujących zagranicznym. Założono także małe laboratorium chemiczne. Zaczęty w roku 1829 pawilon magnetyczny, dokończony został i opatrzony zupełnym zbiorem potrzebnych narzędzi, tak, że dzisiaj sama tylko Akademia Petersburska posiada zakład podobnego rodzaju, na takim doskonałości i zupełności stopniu urządzony, i pochlebia sobie nadzieją, że wkrótce będzie w stanie okazać przed publicznością ważne owoce badań, całkowicie temu przedmiotowi oddanego członka swego P. *Kupfera*. Dodać przy tém można, iż za przykładem Akademii, na wzór tutejszego magnetycznego pawilonu, już urządzono ośm podobnych zakładów w rozmaitych częściach Imperyumu. Muzeum Zoologiczne, zbogacone w roku przeszłym pięknymi kolekcjami PP. *Langsdorffa* i *Mertensa*, od tego czasu znacznego nabyło wzrostu, osobliwie wybornym zbiorem P. *Kittliza*, w którym znajduje się między innemi do 314, po większej części nowych gatunków ptaków, w 754 exemplarzach, i kolekcją przyslaną z Port-au-Prince przez podróżnika P. *Jägera*, szczególniej w konchy zamożną.

Zielnik akademicki zbogacony przysłanym w darze przez P. *Trinitusa* przewybornym zbiorem roślin indyjskich znakomitego doktora *Wal-*

licha, dyrektora wielkiego botanicznego ogrodu w Kalkucie; także obfitym zielnikiem P. *Fleischera* w Eslingen, i ważnemi podarunkami PP. *Turczaninowa* z Irkucka, *Haupta* z Ekaterynostawia, oraz PP. *Kastylskiego*, *Kittliza* i *Jägera*.

Gabinet mineralogiczny, pomnożony wybornym zbiorem minerałów P. *Struve*, Rossyjskiego Ministra, rezydującego przy wolnych miastach hanzeatyckich, nabytym dla Akademii z Najwyższego zezwolenia, za 50,000 rubli. Kolekcya ta, podczas ostatniego rajdu niemieckich lekarzy i naturalistów w Hamburgu, była celem najwyższego podziwienia. Już Akademia otrzymała 38 kow, obymujących w sobie części iey tylko jeszcze nierozłożonych z przyczyny niedostatku miejsca. W nich znajduje się 488 rzadkiey wielkości wybornych exemplarzy, zupełny zbiór oryktognostyczny z 5,408 sztuk, i część geognostycznej kolekcji. Pozostała część gabinetu z przyszłą wiosną nadesłana będzie. Drugi, acz nie tak znakomity podarunek, składający się z paku minerałów sybirskich, przez P. *Hermana*, ze Złatoustowa przysłanych, na żywą wdzięczność Akademii zasługuje: gdyż dopełnia istotnego niedostatku w gabinecie mineralogicznym. P. *Postels* ofiarował dla Akademii cały szereg minerałów, zebranych podczas wyprawy korwety *Sieniawin* naokoło świata. Naostatek, podróż PP. *Meiera* i *Menetrie* przyniosła także plon obfity płodów wszystkich trzech królestw przyrodzenia.

Muzeum Azyatyckie, bezustannie pomnażane, dzięki troskliwości czynnego iego dyrektora, obowiązane P. Ministrowi Skarbu, za wiele ciekawych monet perskich i tatarskich. Za iego także przyehylaniem wstawieniem się, oddział medalów rossyjskich gabinetu numizmatycznego otrzymał w darze od CESARZA JEGOMOSCI zupełny zbiór medalow, wybitych w tutejszey mennicy, w ciągu trzech ostatnich panowań, składający się ze 20 medalow złotych, 78 srebrnych i 2 bronzowych *jettonow*, wartości na 7,000 rubli. Oprócz tego muzeum to pomnożyła kolekcya sztucznych monet srebrnych P. *Bekkera* w Offenbach, wyobrażających, w ilości 296 sztuk, po większej części starożytne greckie i rzymskie monety z nadzwyczajną trafnością i doskonałością. Zbiór ten, lubo nie ma istotney wartości w oczach miłośnika starożytności, zastępuje atoli monety oryginalne, nader dzisiaj rzadkie, i służy ku zaostreniu wzroku numizmatyka do rozpoznawania prawdziwych monet od fałszywych.

Muzeum Egipskie obowiązane bohaterowi Nawaryńskiej bitwy, Hrabieciu *Heydenowi*, za dwa z Grecyi przywiezione kamienie, z których jeden nadgroby z hieroglificznemi wyobrażeniami. Na wniesienie zesłanego *Mertensa*, założone przy Akademii muzeum etnograficzne, do którego, oprócz znajdujących się w tak nazwaney dawney *Kunstkamery* przedmiotów, ubiorów, i sprzętów rozmaitych, mianowicie narodów sybirskich, wesłły także zebrane przez P. *Mertensa* podczas iego podróży naokoło świata i podarowane przez niego Akademii tegoż rodzaju osobliwości; nakoniec, w liczbie ważnych nabytków roku upłynionego wspomnieć należy o tekach z rysunkami, przywiezionych przez ekspedycję *Mollera* i *Sieniawina* i ofiarowanych Akademii przez uczonych i artystów, towarzyszących rzeczoney ekspedycji. Bogaty ten zbiór rysunków składa

się z 1028 arkuszy, z których 406 jest owocem pracy P. Mertensa, 415 P. Postelsa, 160 P. Kastylskiego i 47 P. Michajłowa. Większa część tych rysunków posłuży ku ozdobie opisaną rzeczony podróży, które Akademia nauk w krótkim czasie spodziewa się przedstawić uczonemu światu. (Dokończenie nastąpi.) (G. S. P.)

PRUSSY.

Berlin d. 21 marca.

Dnia 14 t. m. wyszły pierwsze w tym roku okręty ze *Swinemünde*, a dnia następnego przybył tam z *Lubeki* pierwszy okręt z ballastem. (G. Mosk.)

AUSTRIA.

Wiedeń dnia 10 marca.

Podług otrzymanego tu doniesienia generała iazdy Barona *Frimont*, wojska cesarsko-austriackie zajęły *Parinę*.

— Taż gazeta pod 4 marca z *Wiednia* donosi: „piszą z *Tryestu* ze 6,000 wojsk austriackich weszło do księstwa *Modenskiego* i tyleż idzie do *Parmy*.”

— Król Sardyński, od niejakiego czasu z ziębienia chory na gorączkę, przychodzi do zdrowia.

— Rząd medyolański zabronił wywozu wszelkieg bronii do Państw Papieżkich. (Gaz. Mosk.)

KRÓLESTWO NIDERLANDZKIE.

Haga d. 21 marca.

Komendant *Maestrichtu* znowu otrzymał z *Amszterdamu*, cale znaczący, podarunek w pieniądzech od patriotów, dla rozdania garnizonowi. (Gaz. Mosk.)

PAŃSTWO KOŚCIELNE.

Rzym dnia 12 marca.

Bawiący tu Poseł Cesarsko-Rossyjski, Xiążę *Gagarin*, który iedził do *Neapolu* dla powin-szowania w imieniu swiego CESARZA wstąpienia na tron Królowi Jmci Obojey *Sycylii*, d. 7 t. m. tu powrócił. (Gaz. Mosk.)

FRANCYA.

Paryż dnia 16 marca.

Zawczora wieczorem Król dawał prywatną audyencyą Cesarsko-Rossyjskiemu Posłowi Hrabie *Pozzo-di-Borgo*.

— Król rozkazał wydać merowi 8 okręgu 4000 franków, których część ma bydź rozdzielona pomiędzy ubogich zarobników przedmieścia s. *Anto-niego*, reszta ma bydź użytą na rozdanie dla ubogich tegoż okręgu.

— Przez trzy postanowienia królewskie pod 12 marca, ustanowione zostały w kollegium francuzkiem trzy nowe katedry: historii powszechney i filozoficznej historii prawodawstwa, ekonomiki narodowej i archeologii; pierwsza oddana jest profesorowi *Lerminie*, druga profesorowi *Say*, a trzecia profesorowi *Champolionowi*.

— Wszyscy ministrowie byli wczora na obiedzie u marszałka *Sulta*; po obiedzie mieli między sobą naradzanie się. (G. M.)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Postępy oświecenia. Nader przyjemna jest widzieć, iak coraz oświecenie rozszerza się do nayodleglejszych granic oyczyzny naszej. Z raportu Naczelnika *Kamczatki*, kapitana 2giey rangi, *Goleniszczewa*, umieszczonego w xxix N. Dziennika Rolniczego (Moskiewskiego), okazuje się, że dway uczniowie Szkoły Rolniczey, utrzymywanej przez

Towarzystwo Gospodarstwa Wieyskiego, rodem z *Kamczatki*, powróciwszy do swej rodziny w *Porcie-Petropawłowski*, zajmują się gorliwie okółto zaprowadzenia w tym nędznym kraju tak pożytecznego dlań rolnictwa. Znaleźli już nie daleko *Portu* do 80ciu dziesięcin ziemi, do uprawy, przydatney, i zaczęli robić próby zasiewow. Życzymy dla nich naypomyślniejszych powodzeń. (M. P.)

— *Zasiewanie grochu na poparzę.* Nieoświadczaący swiego nazwiska, pewny gospodarz rossyjski, przesłał Towarzystwu Moskiewskiemu Gospodarstwa Wieyskiego, sposób uprawiania grochu i soczewicy na ugorze, któryto sposób zasługuje na pilną uwagę we wszystkich majątkach, o-sobliwie zaś w mających mało ziemi. Po zdjęciu i-arzyny w jesieni, ziemię, mającą iść w roku następny pod ugor, gospodarz ten orze i zostawia na zimę. Na wiosnę, zabronowawszy, zasiewa na niej czwartę grochu i 4 czwartieryki ówsa, które zwy-czaynymi sposobem zasiewa i bronie. Taką ilość zasiewa i wczesu (gatunek soczewicy) z owsem. Dla tego owies jest potrzebny, że groch i socze-wica, wiać się okółto niego, nie wylega, iak-ko też i dla tego, że pomnaża gęstwiny trawy. Gdy groch kwitnąć zacznie, co bywa w średnim pasie *Rossyi*, okółto połowy czerwca, koszą go na karm. Tym sposobem otrzymuje się z dziesięciny czterdziestowey (sorokowoy), przy dobrym urodzaju, do 300 pudow suchego karmu, a w naygorszym uro-dzaju do 150 pudow. Jedna w tém jest niedogo-dność, że groch nie prędko wysycha, tak, że w go-rącym czasie naiego wysuszenie potrzeba nie mniej, iak pięć dni. Zresztą, nawet szerniały w dżdży-stey porze karm z niego, każde bydło zjada do szcztu. Po zdjęciu karmu, ziemię orzą i przypo-sabiają pod zasiew zboża ozimego, tegoż lata, spo-sobami zwycajnemi. Pięcioletnie doświadczenie tego gospodarza przekonało, że zboże ozime po gro-chu bynajmniej nie było gorsze od tego, które było zasiewane na zwycajnym ugorze. (M. P.)

Ogłoszenie.

z *Od Bessarabskiego Rządu Obwodowego* ninieyszem ogłasza się, że w roku 1850, na o-snowie Imiennego Naywyższego Ukazu, pod 18 sierpnia 1828 roku wydanego, wysłani zostali włóczęgi, a mianowicie: do służby woyskowej: mianujący siebie urodzencami: 1szy) *Andrzej* *Lobwinow* syn *Hirzun*, 30 lat, nie umiejący czytać i pisać, nie żonaty, z włóczian *Guber-nii Wileńskiej* powiatu poniewiezkiego z wio-ski *Katanowskiej*, obywatela kapitana odstawnego *Jana* *Tomnarowa*. — 2gi) *Jan* *Józefa* syn *Kalinowski*, lat 25, ze szlachty, ale dokumen-tow na to nie ma, żonaty, *Gubernii Podolskiej* powiatu *Brasławskiego*, wioski *Horodniszczy*, a po ożenieniu się poszedł na mieszkanie do wsi *Maczugi*—*idorot aresztantskich w twierdzach*. 3ci) *Sidor* *Fomina* syn *Djaczenko*, lat 30, u-mie czytać i pisać, nie żonaty, z włóczian *Gub-ernii Kijowskiej* powiatu *Taraszezańskiego* wsi *Żurawliohy*, Hrabiny *Braniczkiej*, przymio-tow: wzrostu 2 arszyny 6 wierszkow, włosów na głowie, brwiach i wąsach ciemnorosnych, o-czu karych, twarzy ospowatey, nos, gęba zwy-czayne, na lewém oku bielmo.

Sowietnik *Poletaiew*.

(257) Sekretarz *Snieżkow*.

Obserwacje meteorologi- czne.	Czas Obserwacji.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	W i a t r y.	Stan powietrza.
	d. 22 godz. 2½ wiecz.	27 cal. 11 lin. 5 lin.	+ 14 stopni.	Wschodni.	Pogoda.
	d. 23 — — —	27 — 8 — 5 —	+ 10 — —	Południowy.	Deszcz.
	d. 24 godz. 5 rano	27 — 7 — 3 —	+ 10 — —	Południowy.	Pochmurno.

Drukarnia A. Marcinowskiego.

DOZWALA SIĘ DRUKOWAĆ. Wilno. 1851. d. 24 kwietnia.

CENZOR *Leon Borowski*.